

శ్రీరస్తు-
శ్రీగురుభ్యోనమః

ప ర బ్ర హ్మ విలా సము

— ❦ —

ఈగ్రంథము గోదావరి తీరంబున శ్రీరామలింగ
క్షేత్రంబైన ఆచంట పురంబున నవతరించిన శ్రీగవ
త్వా నూర్యనారాయణ వరబ్రహ్మముచే స్వయం
వివరితమై భగవద్ప్రీతి గా వ్రాకటించబడుచున్నది.

మొదటిపూర్వ 500.

1626
11008

కాకినాడలో

కాచిగముద్రాక్షరకాలశుండు ముద్రింపబడినది.

ఈగ్రంథరాజము మిక్కిలిసారవంతమై సార్థక
కామములొ నుద్భవించుటవలన లోకంబున మోక్ష
గ్రంథములకు శిఖామణి యనబడుచున్నది గనుక
ఈయమూల్యగ్రంథమునకు విలువలేకున్నను దీనినిక
రూపకము స్వల్పక్రియ మేర్పరచబడినది.

కెల ర 1—0—0.

1920.

ఇమ్మ హేంద్రజాల మా యాకల్పిత బ్రహ్మం
 డ కటాహంబైన ఈజగన్నాటకము అఖలాండ
 కోటి బ్రహ్మాండనాయకుడైన పరబ్రహ్మమున
 కవిలాసార్థమైవినోదింపబడుటవలన జగన్నాటక
 విలాసము పరబ్రహ్మవిలాసమని చెప్పబడుచు
 న్నది. ఈజగన్నాటకశాలయందు యెనుబదినా
 లుగులతుల జీవయంత్రములుద్భవించి అనేకప్ర
 జ్ఞావిశేషంబుల విచిత్రరూపంబులై నటించుచు
 న్నవి. ఇట్లువినోదించుచున్న చర్మప్రతిమంబు
 లలోవివేకవంతమైన మానవజన్మముశ్రేష్ఠమై
 యున్నది. నరనారాయణ స్వరూపంబైన యీ
 మానవజన్మముల భించినప్పుడే, పరబ్రహ్మవిలా
 సమునుగ్రహించిజీనస్మక్తి నొందవలసియున్నది.
 ఇట్టిమానవకోటిలోనాస్తికుడు ఇహలోక కామివ
 రలోక కామినిష్కామియునుత్తమ అభ్యాసితరూ
 ధుడుఅని సప్రవిధముల బుద్ధిభేదములు గలిగియుం

దును; ఇట్టిమానవజన్మములోనాస్తికుడుగాక ఇహ
 లోకభోగములనుగోరకనిష్కాములైతత్వతుర
 ముచు తత్సముగలిగి బ్రహ్మవిద్యనభ్యసించివర
 బ్రహ్మవిలాసమును గ్రహించినవారె సంపూర్ణ
 వివేకులనిచెప్పబడుచున్నది. కాబట్టి లోకంబున
 వివేకవైరాగ్య సంపూర్ణులయిన బుద్ధిమంతులు
 యీమోక్షగ్రంథమునందు వివరించినజగత్సృష్టి
 వైకత్యమునూ, బ్రహ్మవిద్యాప్రభావమునూ
 మోక్షసామ్రాజ్యవైభవమునూ గ్రహించి వర
 బ్రహ్మన్యకావులై బ్రహ్మనందసుఖమనుభవిం
 తరుగా! మోక్షలక్ష్మినిజభక్తులనువరించుగాక!

+++++

శ్రీ ర క్తు .

శ్రీగురుభ్యోనమః.

ప ర బ్ర హ్మ విలా స ము .

~*~*~*~*

జీవోత్పత్తిప్రకరణము: జగత్సృష్టివైచిత్ర్యము.

శ్లో. కృష్ణాయ పాణినాథాయ | బుద్ధివృత్తి
ప్రదాయినే | నిత్యప్రభోధ పూర్ణాయ | భక్తిగ
మ్యాయతేనమః॥

అనగా ఏవరమాత్ముడువిశ్వమయ్యుడై ప్రకా
శించుచుండునో ఎవడు సర్వప్రాణులను రక్షిం
చుచుండునో యెవడు గామకృష్ణరూపంబుల న
వతరించి జగద్గురువై తనస్వరూపజ్ఞానము జీవుల
కువదేశించెనో యెవడు సర్వజీవులకు బుద్ధివృత్తు
లను గలిగించునో యెవడు నిదభక్తులకు బుద్ధి
సాక్షియైగమపించునో ఎవడు తనభక్తులను తన
యందైక్వమునొందించునో అటువంటి శ్రీకృష్ణ

పరబ్రహ్మమూర్తిని ఇష్టదైవముగా ప్రార్థించి యీ గ్రంథప్రారంభము చేయబడుచున్నదని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ స్వయంప్రకాశమానాయ నిర్గుణాయ గుణాత్మనే | సచ్చిదానంద మాపాయ | మహ్యమేవ నమోనమః॥

అనగా అకల్పితస్వయంవ్యక్తమైన ఆదిపరబ్రహ్మ మొక్కడే ప్రతిశరీరములోను సగుణబ్రహ్మమైనను నేనని పలుకు చుండుటవలన, ఈదేహధారి యైన నేను బ్రహ్మవిద్యా ప్రభావమువలన పరబ్రహ్మవిలాసమును గ్రహించి సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మమునే ప్రకాశించుటవలన నిర్గుణపరబ్రహ్మమైన నాస్వరూపమునకు నేనే ననుస్కరించి పరబ్రహ్మవిలాసమును ప్రకటించుచున్నాడను.

శ్లో॥ యస్యామిదంకల్పితమింద్రజాలం | చరాచరంభృతి మనోవిలాసం | సచ్చిత్సృజైకం | జగదేకరూపం | సాకాశికాహం నిజబోధరూపం॥

అనగా ఈ చరాచరప్రపంచమునర్వయు ఏవర
బ్రహ్మమునందు మాయవలన కల్పితమయియు
ద్రాచాలమువలె ఉన్న వస్తువు లేనట్లును, లేనివస్తువు
ఉన్నట్లును అజ్ఞానదృష్టికి మనోరూపకముగా న
గుపించుచున్నదో ఏవరబ్రహ్మ ముక్కడే సర్వ
ప్రపంచము దాని పరియుచుండునోజ్ఞానస్వరూ
పమయిన యాపరబ్రహ్మమేనేనగుటవలన జగ
త్సృష్టివైచిత్ర్యమైన మాయాబ్రహ్మవిలాసమును
సగుణబ్రహ్మమై ప్రకటించుచున్నాడను.

శ్లో॥ స్వయంవ్యక్తంస్వయం వ్యప్తం । స్వ
యంజ్యోతిస్వయప్రభా । స్వయంసేద్యంస్వయం
బోధ్యం । న ద్విదానందమద్యయం॥

అనగానిర్గుణవరబ్రహ్మమైన నేను ఈ జగత్సృష్టికి,
పూర్వమేకేవల పరంజ్యోతిస్వరూపమై సూర్యునివ
లె ప్రకాశించుచు సర్వ త్రావిష్కరించి సర్వవర్తిపూ
ర్ణమై అఖండనద్విదానందసముద్రమై యుండుచు
ఏకరీతిని వెలయుచున్నాడను. అట్టి నాయందనాది

మూలవ్రక్తిమైన అనంతశక్తి నంకల్పకావమై
 జనించి అండపిండ బ్రహ్మాండస్వరూపంబైన జీవే
 శ్వరజగత్తులను గల్పించుచున్నది. జగత్తునగాస్థా
 వరజంగమరూపంబైన వివిధ విశోధ నాటకశా
 ల. ఇట్టి జగన్నాటకశాలయందు యెనుబడినా
 లుగులకులు జాతిభేదములు గలజీవయంత్రంబు
 లు స్త్రీపురుషరూపంబులై నటించుచున్నవి. అ
 ట్టివ్రతిజీవ యంత్రములను వరబ్రహ్మమైననే
 నంత ర్యామిత్వై ఆహాస్పూర్తిజ్ఞానముచే ప్రకాశిం
 చుటవలన జకంబులైన శివయంత్రములు చలిం
 చుచున్నవి. ఇట్లు సర్వశివ యంత్రంబులలోను
 వరబ్రహ్మమైననేను ప్రత్యక్షమైనేనునేనని పలు
 కుచుండినను జగద్రావమయిన మాయనన్నువ
 గించుటచేత నేనెవ్వరికిని గనుపించకున్నాడను.
 అందువలన వరబ్రహ్మవిలాసము బ్రహ్మాదులకై
 నను తెలియఁజేసక మాయావిలాసమని తోచ
 బడుచుండును. ఇట్లే మాయావిలాసమును తెలు

యటకు జగత్సృష్టియందు ఒక జీవయంత్రమును
 విచారించిన నర్వజీవయంత్రముల మర్మమును దె
 లియబడుచున్నది. జీవయంత్రమనగా పంచభూత
 నిర్మితమై న శరీరంబును, దానియందు పంచప్రా
 ణంబులును, దానిలోద శేద్రీయంబులును, అం
 దులో అంతఃకరణంబులును, ఒకదానిలో నొకటి
 గడియారపు యంత్రంబున లెఖివిడియుండునది;
 అట్టి జీవయంత్రము లో అఖండవ్యక్తియైన పర
 మాత్మ అంతర్యామియై ప్రకాశించునది విపీలి
 కాదిబ్రహ్మపర్యంతము నర్వజీవయంత్రంబులు
 ను ఇదే ప్రకారము సృజింపబడుచుండును. ఇట్లు
 సృజింపబడిన జీవజంతువులలో గొప్పదైన గజం
 బునకు శరీరంబు స్థూలరూపగతుడైన ఇంది
 యంబులును, ప్రాణంబులును, అంతఃకరణం
 బులును, అంతర్యామియును ఒకదానిలో నొ
 కటి ఇవిడియండుట ఆశ్చర్యముకాదు. అతీసు
 త్కమైన జీవజంతువునకు దేహమే అణుమాత్ర

మైనచో ఆ జేహమందు పంచప్రాణంబు లిడిడి
 యుండుటయెంతచిత్తము! దానిలోదశేంద్రియం
 బులమరియుండుటయెంతచిత్తము! అందులో
 అంతఃకరణంబులనాగి యుండుట యెంతాశ్చర
 ము! ఇన్నింటితో నంతర్యామియైపరమార్థ ప్ర
 కాశించుట ఎంతద్భుతము! ఇట్లు స్థూలసూక్ష్మరూ
 పంబులైన జీవయంత్రంబులలో ప్రాణేంద్రియాం
 తఃకరణంబులను ఆతివాతుర్యముగా నమరించి
 జగదింద్రజాలము నాడించుచున్న నాయనంత
 క్తిమహర్షము పరబ్రహ్మమైననాకదక్క బి
 హ్మదులయినను యెరుగజాలరు. ఇట్టిజీవజంతువు
 లలోపిపీలికమనకు దివ్యజ్ఞానంబును, కుక్కుటము
 నకు కాలజ్ఞానంబును, భృంగమునకు సృష్టిజ్ఞానము
 న్ని, శునకంబునకు పూర్వజ్ఞానంబును, మనుష్యు
 నకు వివేకజ్ఞానంబును ఇట్లనేక జంతువుల యం
 దనేక ప్రజ్ఞావృత్తవంబులు గలిగి యుండిననుప
 రబ్రహ్మవిలాసమును గ్రహించు మానవపివే

కశేక్తి నాతనిచణికాంనవచ్చును. ఇట్లుమాయాక
త్పితంబులైన సర్వజీవయంత్రంబులలోను పర
బ్రహ్మమైన నేనొక్కడనే అంతర్యామిని జీవ
రూపంబున నటించుచున్నానని జగత్సృష్టి
తైచిత్ర్యమును నేనేమెరుగుచున్నాడను, గాని
జగన్నిర్మాణశక్తియగు నామూలప్రకృతి నన్నె
రుగనేరదు.

మరియును జీవుండనగా మాయవలనకల్పి
తమయినవాడా, లేక పరబ్రహ్మమే స్వరూపమ
యినవాడా అనివిచారించిన.

శ్లో॥ ఏతస్మాత్కమివేంద్రిజాలమవరం॥ య
ద్గర్భవాసేస్థితం రేతశ్చేతత వాస్తవస్తకవదప్రా
చూఢితనానాంకురం॥ పర్యాయేణశిశుత్వయావన
జరావేషైరనేకైర్వృతం॥ పశ్యత్కత్తిశ్శణోతిజి
ఘ్రితయథాగచ్ఛత్యనాగచ్ఛతి॥ అచనట్లజీవుండ
నువాడుదేహముపలెనేమాయాకల్పితుడై సయెడ
లదేహముతోనేమృతమయిపోవుటవలనయితని
కిపుణ్యసాపంబులును పూర్వోత్తరజన్మంబులును

లేకపోవును. అట్లుగాక అకల్పితస్వయంబ్రహ్మ
 మేజీవుడైనయెడల జన్మకర్మంబులు పరబ్రహ్మ
 మునకే సంభవించుచున్నవి. గావునజీవస్వప్తి
 యనగా ఇంద్రజాలకుడుతనమంతశక్తివలనలే
 నివస్తువునుజూపించిఉన్నప్పుడు అదృశ్యముచే
 యు నట్లు ప్రకృతిపురుషసంయోగంబున పురు
 షవీర్యంబు స్త్రీగర్భంబునప్రవేశించి అండంబై
 ఆయండంబుపిండంబై క్రమంబునసర్వాంగంబు
 లతో మూర్తీభవించి లోకంబునజన్మించుట
 యు అనంతరంబునబాల్యయావన కౌమారంబు
 లచే విద్యభించి సకలవిద్యలనుగ్రహించి సర్వ
 భోగంబులనుభవించి వాధకర్మంబున యీజీ
 వుండుదేహముతోకృతించి తుదకుమాయజీవుం
 దు మాయదేహముతోమటుమాయమైపోవుటవ
 లన, జీవేశ్వరజగత్తులు పరబ్రహ్మమైననాయం
 డు మాయవలనకల్పితమని స్పష్టమగుచున్నది.
 ఇట్లుమాదూకల్పితమైనప్రతిశరీరములోనునాసం
 కల్పశక్తి అహంవృత్తి సూపమైజనించి ఇంద్రియ
 ములలోగలసి దేహరూపమై స్త్రీపురుషరూపం
 బులచేకీడిండ్లచు జగన్నాటకము నల్పుచుండు

ను. ఇట్లు ప్రతిదినమునా సంకల్పశక్తి అహంవృత్తి
రూపమై స్వప్నముగ జనించి జాగ్రత్తోవ్యాపిం
చి విషయసుఖదుఃఖములను భవించి మరలనుషిప్తి
లో నాయుండేలయించుచున్నది. ఈ ప్రకారమునా
మూలప్రకృతి అహంవృత్తిరూపమై ప్రతిదినము
నాయుండే జనించిలయించుచుండగా అహంవృ
త్తికి సాక్షియైన నేను జ్ఞప్తిరూపుండనియెనుగక అ
హంవృత్తితోగలసి దేహభావంబున జీవభ్రాంతి
నిపొందుచున్నాడను- ఇవిధంబున పరబ్రహ్మ
మైన నేను జీవభ్రాంతిచేతనేకదన్మంబు లెత్తుచు
జననమరణసముద్రంబునమునుగుచున్నానని భ్రా
మించి కొంతకాలంబునకు బహుప్రణాళికేషం
బున బ్రహ్మవిద్యలభించి తత్ప్రభావంబున ఈ
దేహాదిప్రపంచము సర్వము ఇంద్రజాలమువలె
నే పరబ్రహ్మమైన నాయందు నా సంకల్పశక్తివ
లననే జనించి లయించుచున్నదని నేను గ్రహించు
చున్నాడను.

ఇట్లు మాయావిలాసంబైన యీ దగత్స్పృ
ష్టివైచిత్ర్యమును గ్రహించిన నాకు పరబ్రహ్మవి

లాసమంతయును ఫలిత్యక్తి ముగా గనుపించుచు
న్నది.

కాబట్టి లోకంబున సంపూర్ణ వివేకుల
యిన ముముక్షువులు ఈ దగ్గరింద్రజాలమూయావి
లాసమును బ్రహ్మవిద్యాప్రభావంబుచే గ్రహిం
పవలయునని తాత్పర్యము.

జీవోత్పత్తి ప్రకరణము సమాప్తము.

శ్రీఃస్తు

ప ర బ్రహ్మ విలా స ము :

—*—*—*—*

ఆత్మజ్ఞానప్రకరణము.

బ్రహ్మవిద్యాప్రభావము.

శ్లో॥ స్మారంతేనసమస్త తిథినిచయే దత్తంమహిమండలం । విప్రేభ్యఃపితృదేవతా స్స్వరగా స్సర్వేశ్వరసంతర్పితాః । జప్తామంత్రసహస్రకోటిరమునా తీవ్రించ దాసంతపో । యస్యబ్రహ్మవిచారణేక్షణమపి ప్రాప్నోతి ధైర్యంమనః॥

అనగా దేహధానియైనజీవుండు లోకంబున నకలపుణ్యతీర్థములయందుస్నానముచేసినను ఈధూమిమండలము దానముచేసినను నకలదేవతలనుతృప్తిచేసినను నప్రకోటిమహామంత్రములతో జపించినను ఉగ్రమయినతపస్సుచేసినను య

ణమాత్రములో బ్రహ్మవిచారణచే జీవన్ముక్తి నొం
దుటవలన లోకంబున బ్రహ్మవిద్య సద్యోముక్తి
ప్రదమైనదనియు బ్రహ్మవిద్యలేమిడిన బ్రహ్మ
దులకైనను మోక్షము సిద్ధింపదనియు కల్పవృక్ష
మువలె జీవులను మోక్ష సామ్రాజ్యము నొందిం
చుచున్న బ్రహ్మవిద్యాభిభావము బ్రహ్మగుల
కైనను దెలియక కృముగాదనియు బ్రహ్మవిద్యాప్ర
భావమువలననే పరబ్రహ్మవిలాసము తెలియవ
లసినదనియు తాత్పర్యము.

శ్లో॥ శ్లోకార్థేనప్రవక్ష్యామి । యదుక్తం
గ్రంథకోటిభిః । బ్రహ్మసత్యం జగన్మిథ్యా ।
జీవో బ్రహ్మైవకేవలం॥

అనగా బ్రహ్మవిద్యయందలి సారాంశము
విచారించిన జీవుడెబ్రహ్మచుని బ్రహ్మమేసత్య
మని జగత్తేమాయయని మాయేమిధ్యయని తెలి
యబడుచున్నది. గనుక దేహధారియైన జీవుండు బ్ర
హ్మవిద్యయందలి సారాంశములను గ్రహించి ఆత్మ
జ్ఞానమువలన జీవన్ముక్తి నొందవలెను. అందుకు

ఆత్మజ్ఞానసాధనములే సయీ యభ్యుత్థానములు వి
వరింపబడుచున్నవి.

బ్రహ్మము ప్రకృతి ఈశ్వరము జీవుడు
కర్మ అకర్మ జ్ఞానము అజ్ఞానము సుఖము దుఃఖము
స్వర్గము నరకము భూధము మోక్షము అమ
యీముఖ్యాంశములనుపమర్శించిన జీవుని నిజరూ
పము తెలియబడుచున్నది. అట్లెట్లంటె.

సత్యము జ్ఞానము ఆనందము యీ లక్షణ
ములుగల పురుషుడే పరబ్రహ్మమని చెప్పబడుచు
న్నది.

ఆపరబ్రహ్మమందు సంకల్ప గూఢమై
యున్న చిచ్ఛక్తియే ప్రకృతి.

తనసంకల్పశక్తితోగూడి జగత్తును సృజించి
తానంతర్యామియైన ప్రకృతిని వాడె ఈశ్వరుడు.

అంతర్యామియైన తానుచేసాము తానని
భ్రమించువాడె జీవుడు.

సర్వాంతర్యామియైన బ్రహ్మమే బ్రహ్మ
విష్ణు గుర్తుడు యింద్రుడు సూర్యుడు చంద్రుడు
యముడు సురలు అసురలు నరులు పితృచతులు
పశుక్షేపకీమిటకాదులు సర్వ రూపింబులును
తానె పరకాశించుచున్నాడు.

ఇట్లుదేహధారియైన జీవుడు ఇంద్రియము
లచే చేయబడుకార్యములు అత్మయందానోపిం
చి తానుకర్తననిచేయునదే కర్మ

తానుకర్తయై నిష్కామత్వంబునచేయు
నదే అకర్మ

సర్వాంతర్యామియైన బ్రహ్మమే తనస్వ
రూపమని బ్రహ్మనుభవము జెందియుండునదే
అత్మజ్ఞానము

ఏకమైనబ్రహ్మమందు నానావిధ నామరూ
పభేదములు కల్పించెడు లోకజ్ఞానమే అజ్ఞానము.

సద్బిదానందబ్రహ్మమే తనస్వరూపంబని
గ్రహించి బ్రహ్మనందమనుభవించునదే మోక్ష
సుఖము.

పరబ్రహ్మమైన తనకంటె అన్యమైన నం
సాతచింతయేదుఃఖము నజ్ఞనగోష్ఠియై స్వగళము
దా రావుత్రసంసారసంగమైవృత్తనరకము
నిన్సంకల్పమైన ఆత్మకుసంకల్పమై ప్రతిబంధము
సర్వసాక్షియై యేనంకల్పము లేకుండునదే
మోక్షము.

దేహేంద్రియాదులకంటె విలక్షణ నది దా
జందనిత్యముక మై యున్న బ్రహ్మస్థానమై పరమ
పదము. యిదేజీవులకు విజయము.

ఇట్లు విమృంశించిన బ్రహ్మజ్ఞానాంతముల
ను గ్రహించిన జీవుండు బ్రహ్మవిత్ బ్రహ్మవ
భవతి అనున్యాయంబున బ్రహ్మము తాననం
డున

శ్లో॥ నంకల్పమాత్రకలనేన జగత్సమగ్రం సం
కల్పమాత్రకలనేన జగద్వలానః॥ నంకల్పమాత్ర
మిథమాత్మజనిరికల్ప । సామాజ్యమామక
పదంపరిపాలయామి.

అనానట్లుపర బ్రహ్మమైన నానంకల్పమున

ననే జగన్మస్తియు నానందయోగమువలన జగద్వి
లాసము, నామానయవలన జగత్ప్రళయమును
నాయందెజరుగుచున్నవని స్పష్టపడినందున జగ
త్కల్పనాశక్తియైన నామూలవృత్తి నిరంత
రీవిసజ్జించి మ్మానామాజ్యపట్టాభిషిక్తుం
డనై పరబ్రహ్మ విలాసంబైన మాతస్తామా
జ్యవైభవంబనుభవింపుచు బ్రహ్మవిద్యాప్రభా
వంబును వణింపుచూ అత్మజ్ఞానమును ధృఢప
రచుకొనుచున్నాను.

శో! నాహంమయమే నచదేవయత్నోనబ్రా
హ్మణక్షత్రియవైశ్య శూద్రః సబ్రహ్మచారీన
గృహీ వనస్థాభిక్షుర్నచాపా నిజబోధరూపః
అనగా యీబ్రహ్మవిద్యా ప్రభావమువలన నా
స్వరూపజ్ఞానము వాకు గలిగినందున దేవాధారి
నైన నేను కేవలజ్ఞానస్వరూపుడనుగాని దేవతను
మనుష్యుడను బ్రాహ్మణుడను క్షత్రియుడను
బ్రహ్మచారిని గృహస్థుడను మొదలైన మా
యాకల్పితనామ రూపములు గలవాడను గానం

మన నానిజప్యకూపమును ఆత్మబోధచే మరల
నేన విమర్శించుచున్నాడను.

శ్లో॥ తమేవభాంతమనుభాతిసర్వం తస్యభా
సా సర్వమిదంవిభాతి అనగాయినామకూప ప్ర
పంచము యేవరంజ్యోతిప్రకాశమువలన తెలి
యబడుచున్నదో యేవరంజ్యోతిస్వకూపము స
ర్వభూతిముల కంతర్యామియై వెలుగుచున్నదో
అపరంజ్యోతియై పరబ్రహ్మమని ఆపరబ్రహ్మ
మే నాస్వకూపమని నిశ్చయించి నాస్వకూపము
నుబోధచేతనే గ్రహించుచున్నాడను ఏసద్వి
జ్ఞానందపరబ్రహ్మము జగద్రూపమైయుండెనో
యేసద్విదానందవిగ్రహుడు ప్రతిజీవయంత్రము
లోనుండి నేను నేనని పలుకుచుండునో ఆబ్ర
హ్మమేనేను.

ఏదీలికాదిబ్రహ్మపర్యంతముగలపర్యజీవయం
త్రములను ఏసూత్రాత్మ నదపిచుచుండునో
జగత్కాక్షియేనేను.

ఏవదుసర్వజ్ఞుడో సర్వస్వగుపుడో ప్రకృతి

పురుషస్వరూపుడో ఆనందమయుడో అనంత
సుగుణములుగలవాడో మాయావాదీశుడో యిం
ద్రీయముల కగోచకరుడో భోగ్యభోక్త స్వరూ
పుడో అట్టి పరిపూర్ణుడనే నేను.

ఏవస్తువుకంటె వేరైనవస్తువులేనో యెవడు
జగద్రూపుడయినను తానుసాక్షియై విలేక్షణ
ముగానుండునో యెవడు యింద్రియవిషయము
లకంటె వేరైనజ్ఞానస్వరూపుడో అట్టి సర్వజ్ఞుడ
నే నేను.

ఏకాంతభక్తులైన అంతర్ముఖులు యేవర
మాత్ముని తమహృదయమందునిల్చుకొని నిరం
తరము భక్తిప్రవృత్తులతో సేవింపుచువులకాంత
శరీరులై తనువుమరచి తన్మయత్వముజెందుచు
న్నారో ఆ పరమాత్మనే నేను.

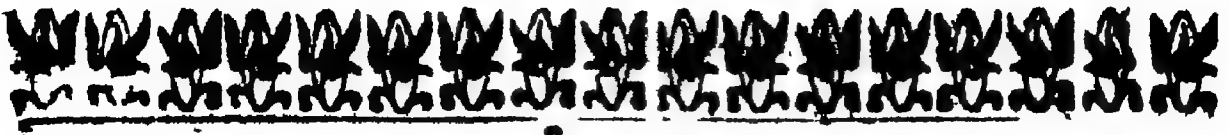
శో! అజ్ఞానాదేశనంసారో! జ్ఞానాదేవ విము
చ్యతే! జ్ఞానస్వరూపమేవాదౌ! జ్ఞానంజ్యేష్ఠైక
సాధనం జ్ఞాతంయేననిజంరూపం కైవల్యం పర
మృషదంబినగా ఈదేహధారియైన జీవుండు

ఋ ఆత్మజ్ఞానమూలన జననమరణ సంసారమును
విడిచి పరబ్రహ్మమైన తననిజరూపమును గగ
హించునదె పరమపద విదేహకై వల్యమనితా
త్సర్యము.

ఆత్మజ్ఞానప్రకరణము.

సమాప్తము.

—

శ్రీరస్తు.

పరబ్రహ్మవిలాసము.

జీవన్ముక్తిప్రకరణము.

మోక్షసామ్రాజ్యవైభవము.

లోకంబున మానవకోటిలో నూరుకోట్ల కొ
కానొకడు అనంతకోటిజన్మయుల శ్రీణ్యవిశే
షంబున ఈశ్వరానుగ్రహ జలంబున మోక్ష
సక్తుకగుచుండును. అట్టివాడు పర్య విషయా
శానముద్రమును హనుమంతునివలె అనాయా
నంబున తరించి శుద్ధాత్ముడై అఖండానందై
కరసంబై తన ఆత్మను సద్విడానందపరబ్ర
హ్మమని దర్శించుచున్నాడు అదియేమోక్ష
సామ్రాజ్యమహాలక్ష్మీవైభవంబని చెప్పబడును
లోకంబున సకలసామ్రాజ్యవైభవంబులలోను
మోక్షసామ్రాజ్యవైభవంబు లేఁదునది.

బ్రహ్మదిదేవతల కైనను మోక్ష సామ్రాజ్య
పేద వంతు మహాదులఁ బంతు ఎంత ప్రజ్ఞ వంతుల
కైనను మోక్ష క్షీకటాక్షింబు గలుగ నేరదు
సాధన సంపన్నులై సర్వభోగ వంతులైన సర్వ
సంగ పరిత్యాగులనుగాని మోక్ష లక్ష్యవరించనేర
దు బ్రహ్మవిద్యాస్వరూపిణియైన ముక్తికాంత
తో సభోగించువాడు కేవల పరబ్రహ్మమూర్తి
గాని అవిద్యా పరవశుండైన జీవుండు గాదు.
అట్టి మహాత్ములకు పునరావృత్తిరహిత శాశ్వతవి
దేహాకైవల్యములమన్వదేహమందే సిద్ధించుచు
న్నది.

జీవన్ముక్తియనగా ఈదేహాస్థమైన ఆత్మయే.
అశరీరమైన పరబ్రహ్మమనియు ఆపరబ్రహ్మ
మే ఆత్మయనియు తత్వవిచారణచేసమర సైక్యము
నెరిగి సకల సంకల్పమును విడచి సర్వప్రపంచము
మరచి సర్వము తా నెయిన్న వస్తువు తా నై కేవల
సాక్షిమాత్రమై యుండునదే జీవన్ముక్తియనబడు
ను, అట్టి జీవన్ముక్తుడు అమృతపానముచే తృప్తి

నొంది నట్లు ఆత్మజ్ఞానామృతపానపరవశంబున శే
ర్మమునుమరచి నదానంద స్వరూపుడై సుఖం
చును.

శ్లో॥ మోక్షసాధనసామగ్ధ్యః॥ ఛక్తితేవగర్భియ
సీ॥ స్వస్వరూపానునంధానం॥ ఛక్తిరిత్యభిధీ
యతే॥

శ్లో॥ ప్రైరాగ్యతైలనంపూజేఁ ఛక్తివతిఁ నయ
న్వితే॥ ప్రభోదపూజాపాత్రేణ॥ భృషిదీపం
విలోకయేత్॥

అనగా దేహధారియైన జీవునకు బ్రహ్మము
తానని షోక్షజ్ఞానము బ్రహ్మబోధవలన గలిగి
నను ఏకాంతఛక్తివలనగాని బ్రహ్మశుభవము
గలుగ నందున ఏకాంతఛక్తివలన జీవన్ముక్తి
ని పొందవలసియున్నది. అట్టిజీవన్ముక్తికొరకు
ఆత్మబోధయను పాత్రమునందు స్థిరప్రైరాగ్యమ
నుతైలముంచి యేకాంతఛక్తియను వత్తియమ
ర్చి స్వరూపజ్ఞానమనుజ్యోతిని వెలిగించి ఆవరం
జ్యోతిని తానుగా దర్శింపవలెనని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ సామ్రాజ్యంభోజ్యం॥ స్వాత్మరాజే
న ఖేరమే॥ అనగా స్వః పేకవై రాగ్య సంపన్ను
డైన పూనాధికారి స్వరాజ్యాభిషిక్తుండై బ
హ్మనందరతిక్రీడా వినోదంబున తనముక్తి కాం
తతో సంభోగించునదే మోక్షసామ్రాజ్య మ
హాలక్ష్మికటాక్షనిత్యమంగళ మహావైభవరబి
తాత్పర్యము.

శ్లో॥ యల్లాభాన్నావరోలాభా॥ యత్సేఖ్యా
న్నాపరంసుఖం యద్జ్ఞత్వానాపరంజ్ఞానం త
ద్భ్రష్మాత్యవధారయ

అనగా లోకంబున ముముక్షువులకు ఏ
మోక్షలాభమును పొందినపిమ్మట అధికమైన
లాభమును పొందినపిమ్మట అధికమైనలాభము
లేదో, ఏమోక్షసుఖమును పొందినపిమ్మట అ
ధికమైన సుఖములేదో, ఏవస్తువును తెలిసినపి
మ్మట తెలియదగినవస్తువు లేదో అదే తానైనబ్ర
హ్మవస్తువని బ్రహ్మవిద్యాప్రభావమువలన నా
కు తెలియబడినందున పరబ్రహ్మనిలాసంబయిన
నా మోక్షసామ్రాజ్యవైభవంబును లోకంబున

నిజభక్తులకు సులభముగా తెలియబడునట్లు వర
బ్రహ్మమైన నేను అశరీరుండునయ్యును యీశ
రీరంబుతోగూడి వరబ్రహ్మ రహస్యమంతయును
ప్రకటించుచున్నాడను.

శ్లో॥ అహంనిర్వికల్పః । నిరాకారరూపీవిభు
త్వాత్ । సర్వత్రసర్వేంద్రియాణాం । న
చానంగతం । నైవమృత్యుర్న జన్మ । చిదానం
దయావ । శ్చివోహం శివోహం మోక్షనా
మౌజ్యమనగా ఈజగత్స్పృష్టికి పూర్వము వర
బ్రహ్మమైననేను దేహేంద్రియప్రాణాంతః కర
ణంబులులేనివాడనై అఖండసచ్చిదానంద సము
ద్భూతునిర్వికల్ప నిస్సంకల్పస్థితియందుండునదని
యధికము అట్లుసచ్చిదానందస్వరూపమై వెల
యుచున్న నాయందు అనాదిమూలప్రకృతి
యను చిచ్ఛక్తి అహంవృత్తి రూపమైజనించి నా
సాన్నిధ్యబలంబున ఈదేహాదిప్రపంచమును గ
ల్పించుటవలన జ్ఞానాజ్ఞానరహితమైన నేను చి
దాకాశస్వరూపమై ప్రతిశరీరములోను ఘటాకా
శమువలె చిక్కబడుచున్నాడను. అట్లుమాయా

కల్పితమైన స్థూల సూక్ష్మదేహంబులలో వధ
మాకాశమైయున్న నన్ను నానంకలృశక్తి అవ
రణవిఠే వదాపమై ఇచ్చలేనివానికి విషయేచ్ఛ
యును జ్ఞానములేనివానికి విషయజ్ఞానమునుఅను
భవములేనివానికి విషయానుభవము కలిగింది
నాస్వరూపస్మృతిని మరిపించి దేహమునేనని
తోపించుచున్నది. అందువలన నిర్వికారవర
బ్రహ్మమైన నాకు జననమరణజీవభ్రాంతి సంభ
వించుచున్నది. అట్లునంభవించిన అజ్ఞానజీవ
భ్రాంతి ఇట్లు బ్రహ్మవిద్యాప్రభావమువలన ని
వర్తించునదే మోక్షనామోద్యమము ఇట్లువర
బ్రహ్మమైన నేను ఘటాకాశమువలె ప్రతిశరీర
ములోనంటియుండి దేనినంటకుండినను నానంక
లృశక్తియైన అహంవృత్తితోగూడి పరావశ్యం
తి మధ్యమవైఖరివాక్కులచే శబ్దబ్రహ్మమై
నేనునేనని పలుకుచున్నాను. ఇట్లునేనని పలుకు
చున్నవస్తువును విచారించిన నిశ్చబ్దబ్రహ్మమైన
నాయందు నంకలృశక్తివలన వాగిందియిద్వా
రా నేననుశబ్దము పలుకుచున్నదిగాని జడమైన
దేహములేకున్నను అహంశక్తియైన నంకలృము

తేకున్నను నేనను శబ్దమేకలుగనేరదు అందు
 కు సుముష్టియే నిదర్శనము గనుక నిర్గుణబ్రహ్మ
 మైన నేనుండుఁడచేతనే జడంబులైన బుద్ధీంద్రి
 యంబులు చలించుచున్నవిగాని సర్వేంద్రియ
 ములకు సాక్షియైన నేనెప్పుడును చలించుటలేదు
 జాగ్రన్నిద్రలేజనన మగణంబులై ప్రతిదినము
 స్వప్తిప్రళయంబులు నాయుందు నాసంకల్పశక్తి
 వలన గలుగుచున్నను ఊహప్రళయము మొదలు
 తనుప్రళయమువరకు సర్వసాక్షి నై నేనొక్కడనే
 నిలిచియున్నాడను. కాబట్టి నాసంకల్పశక్తియైన
 మూలప్రకృతియే జగద్రూపమై జవించునది
 జీవించునది చలించునది గోహించునది అనుభ
 వించునది కృశించునది నశించునదిగాని వరమా
 కాశస్వరూపంబయిన నేనేమియును ఎప్పుడునుచే
 యుటలేదు దేనినిపొందుటలేదు. అన్నిటిని నేనె
 ఎరుగుచున్నాడనుగానినన్నదియు నెరుగనేరదు.
 సముద్రతరంగములవలె సర్వము నాయుందు జ
 వించి లయించుచున్నది. గాని నేనెప్పుడును జ
 వించువాడనుగాను అనంతకోటిబ్రహ్మాండములు
 నాలోందు జనించుటవలన అఖలాండకోటి బ్ర

హృందనాయకుడని వేదంబులువరబ్రహ్మమైన
నన్నెస్తుతింపుచున్నదిగానివేదంబులునన్నరుగనే
రవునన్నరుంగును నన్ననేనే సర్వమునరిగినవా
డను నేనే వరబ్రహ్మమైన హంతు మాయగాని
మాయాకల్పిత జీవేశ్వరజగత్తులుగాని ఎప్పుడు
నలేవు ఇట్లు వరబ్రహ్మవిలాసమునుగ్రహించి
నవాడే జీవన్ముక్తుడని తాత్పర్యము.

జీవన్ముక్తి ప్రకరణము

వసూప్తము.

గ ద్య.

ఇతి శ్రీరామాచంద్రో ఇష్టదేవతాప్రసాద
లబ్ధంబున శ్రీలక్ష్మీస్మరణమునందుకు
ప్రళోభంబున శ్రీనూర్యనారా
యణశర్మనా విరచితంబును
వరబ్రహ్మవిలాసం
సంపూర్ణము.

తత్వీకరణలు.

తత్వీకరణ - రాగము - తాళము.

తమాషగాడె తారకబ్రహ్మము తానేజీవుండా
యెగదా! జీవుడుతానై! దేవుడుతానై! జగన్నా
టకము నల్పుగదా |త|

అండపిండబ్రహ్మాండములోపల! అఖండతే
జన్మనిండెగదా! అఖండతేజస్సు ఆణురూపము
లో అంతర్యామిగ నుండెగదా |త|

వరమవురుషుడే శ్రీకృతిపురుషులై! నతిపతి
కీర్తలు సల్పెగదా! నతిపతిన్యాయము సలుపు
చుజీవుడు! సంసారములో శిక్షెగదా |త|

ఆలుపుగడు సంసారముజేయుచు!

ఆత్మరూపమును మరచెగదా!

ఆత్మానాత్మవివేకముగలిగిన!

జీవుడు దేవుండాయెగదా |త|

సూత్రధారి తానొక్కడెదగమున వేషధారు
డై వెలసెగదా! వేషభావలను విసికివిసికి! దే
వుడుతానని దెలసెగదా |త|

నిర్వికారచైతన్యము! నీవని సూర్యదాసునకు
దెల్పెగదా! సూర్యదాసుడె బ్రహ్మముతానై
స్వప్రకాశమును జెందెగదా |త|

రెండవకీర్తన-

దేహమందేచూడరా హరి దేవుడెందున్నా
దురా! తన్నుతానెరుగంగనేర్చిన తానదేవుం
డవునురా |దే|

1 దేహిదేహము రెందురా హరి దేహియే
దేలిందురా! దేహమేతాననుచుభ్రమసి! దే
హిదేవుండవునురా |దే|

2 ప్రకృతిపురుషులురెందురా హరి పురుషు
డేదేవుందురా! ప్రకృతితోడను గూడిపురుషుడు
వుట్టిగిట్టుచునుందురా |దే|

3 వృత్తిజ్ఞులు రెందురా హరి జ్ఞప్తియేదే
వుందురా! వృత్తిహుండున పురుషుడు! మృత్యు
చేబడుచుందురా||దే|

4 శివుడుదేవుడు రెందురా హరి శివుడుదే
వుండవునురా! శివుడుతానని తెలియనేరక శివు
డుదేవుండవునురా |దే|

5 ఎఱుకమూపులురెందురా హరి యెఱుక
యేదేవుందురా! మఱపుమాయని తెలియనేరక
యెఱుకమఱచియుందురా |దే|

6 విశ్వమేఠనమాయరా హరి విశ్వమయు
దైనాడురా సాక్షి కానని తెలిసినంతనె న్నయం
బ్రహ్మాంబవునురా ।దే॥

7 నిర్వికాశుడు కానురా హరి నిత్యముక్తుం
డౌనురా, సూర్యుడు సుడు ముక్తి నొందిన । సూ
ర్యమిదియని దెలియరా ।దే॥

గురుభ్యోనమః

ఐరామమూనసపూజ

నుత్తిష్ట ఉవాచ !

శ్లో॥ హృదయే మానసీపూజా కీర్న్వశీనా వ
దప్రభా॥ ఉపచారైః కలివిధైః పూజ్యతే రఘు
నందనః॥ అగస్త్య ఉవాచ । రామం పద్మఫలా
శాతం, కాలాంబుదసమువృథం , స్మితవక్త్రం
సుఖాసీనం, చింతయే చ్చింతితాపయే॥ రాగా
దకలుచం చిత్తం , వైరాగ్యేణ సేవిర్మలం ।
కృత్యాధ్యాయే త్సదారామం । భవబంధవిము
క్తయే॥ ప్రాతః శుద్ధతనుహృత్వా, శోచాదిభి
రతఃక్రితః॥ వివిక్తదేశమాశ్రిత్య । ధ్యానపూ
జాం సమారభేత్ ॥ శుద్ధేన మననా రామం
పూజయేత్సతతంహృది । ఆనామాయామి విశ్వే
శం । జానకీవల్లభం విభుం ॥ కౌసల్యా తనయం
ఽహం! శ్రీరామం ప్రకృతేః పరం । రాజాధి
రాజ రాజేంద్ర! రామచంద్ర మహీపతే, రత్న
సింహాసనం తుభ్యందాస్యామి స్వీకురుప్రభా
శ్రీరామాగచ్ఛ భగవన్! రఘువీరన్మహాత్తమ!

జానత్యా సహరాజేంద్ర ! నుస్థిరోభవ నర్వదాః
 రామచంద్ర మహేష్వానః రావణాంతక రాఘ
 వః । యావత్సూజాంసమాప్త్యేవ । రావతస్నిన్ని
 హితోభవ ॥ రఘునందన రాజన్ ! నమోరాజేన
 తోచన । రఘునందనమేదేవం , శ్రీరామాభి
 ముఖోభవా ॥ ప్రసీదజానకీనాథ । నుప్రసీదసురె
 శ్వర । ప్రసన్నోభవమే రాజన్ । ప్రసీదమధు
 సూధన ॥ శరణంమే జగన్నాథ । శరణంభక్త
 వత్సవ ॥ వరదోభవమే రాజన్ । శరణమ్మేర
 ఘాత్రమా ॥ పరివ్రాజ్ఞ పరానంద । నమోరామా
 య విష్ణవే ॥ గృహాగార్హ్యం మయాదత్తం । కృష్ణ
 విఘ్నో జనార్దన ॥ త్రైలోక్య వ్యాపకానంతః న
 మస్తే రఘునాయక । పాద్యం గృహాణ రాజన్ ।
 నమో రాజేవతోచన ॥ ఓం నమో వాసుదే
 వాయ ॥ తత్త్వజ్ఞానస్వరూపితే ॥ మధుసర్కం
 గృహాజేదం ॥ రాజరాజాయతేనమః ॥

ఓం వమస్సత్యాయ శుద్ధాయ ॥ బుద్ధాయజ్ఞానరూ
 పితే । గృహాగారాచయనంనాథ । సర్వలోకకనా
 యక ॥ బ్రహ్మాండోదరమధ్యస్థ । తీర్థకాయశ్చ
 రఘునాయక । సావయవోష్టామృతహంభకాత్ ॥

శ్రీరామమానసపూజ.

6

సంగృహణజనదళనా! సంరప్త కాంచనపీఠ్యం!
 పీఠాంబరమిదంహారే! సంగృహణ జగన్నాథ!
 రామచంద్రీనమోస్తుతే॥ కుంకుమాగర్భాస్తూరీ!
 కర్పూరోన్మిత్రచందనం । తుల్యందాస్యామి వి
 శ్వేశ! శ్రీరామస్వీకురుభిః॥ తులసీకుండ మం
 దార , జాతీపుష్పా గచ్ఛంతే : , కదంబకరవీరా
 ది । కుసుమైశ్వరవత్రితైః । నీలాంబుజైర్బిల్వద
 తైః పుష్పమాలైశ్చరాఘవ । పూజయిష్యా
 మ్యవాంభక్త్యా సంగృహణమపేక్ష్యర ॥ వనస్ప
 తిరసైర్దివ్యైః । గంధాద్యైస్సు మనోహరైః ।
 రామచంద్రీ సుహేష్యాన । ధూపాయంప్రతిగృ
 హ్యతాం॥ జ్యోతిషాంపతయే తుభ్యం! నమోరా
 మాయశార్జితే । గృహణ దీపకంరాజక । త్రీ
 యిలోక్యతిమిరావహం! ఇదదివాన్మమమృతం!
 రసైష్ఠ్ఠ్యద్భిస్సమన్వితం । శ్రీరామరామరాజేంద్రీ
 నై వేద్యంప్రతిగృహ్యతాం । నాగవల్లీ ద్దళ
 డ్యుక్తం । పూగీఫల సమన్వితం । తాంబూ
 లం గృహ్యతాంరామ! కర్పూరాదిసువాసితం ।
 రాజేంద్రీరామనర్వజ్జ । రఘువీరస్సహార్తమ ।
 వృత్తగీతాదివాఙ్మయైశ్చ ! పురాణవకనాదిభిః ।

రాజోపచారై రభిలై । స్మృతుష్టోభవకామవ ॥
 నమప్తి జానకీనాథ । రామచంద్రనమోస్తుతే ॥
 ఓం నమోభగవతే శ్రీ । రామాయ పరమా
 త్మనై । సర్వభూతాంతరస్థాయ । ససీతాయన
 మో నమః ॥ ఓం నమోభగవతే శ్రీ । రా
 మచంద్రాయవేదనే । సర్వవేదాంతవేద్యాయ
 ససీతాయనమోనమః ॥ ఓం నమోభగవతే । వి
 ష్ణవై పరమాత్మనై । పరాత్పరాయరామాయ । స
 సీతాయనమోనమః ॥ ఓం నమో భగవతే
 శ్రీరామాయామితతేజసే । బ్రహ్మనందైక రూ
 పాయ ససీతాయనమోనమః ॥ పూజానందైక
 రూపేణ । గృహాణామకృత్యంనమోస్తుతే । మం
 గళాధానంమహిపాల । సీరాజనమిదంపాతే ।
 నంగృహణ జగన్నాథరామచంద్ర మహిపతే ॥
 విశుద్ధజ్ఞానరూపాయ । నమోరామాయకార్జునా
 లంతఃకరణసంసిద్ధిం । దేహిమేరఘవల్లభ ॥ కృష్ణా
 య వాసుదేవాయ । హరయేపరమాత్మనే । ప్రణ
 తక్షేతనాశాయ । శివందాయ నమోనమః ॥
 ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణ శ్రీరామమూససప్తా
 ద్య శ్రీకృష్ణార్చనముస్తు ॥

శు క ర ం బ స ం వా ద ము.

శ్లో॥ రంభో వాచః— సుగంధే స్సుఖ మై
స్సుశయ్యా సుకాంతా । వనతేజుతుఃప్రాప్తి మా
ప్రాప్తచంద్రాః ! యవానాస్తిపున్వనరస్యప
భూతం । తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం తతఃకిం॥

తా॥ అనగా లోకంబున మానవజన్మము లభిం
చినందుకు పురుషుండు వసంతఋతుకాలంబున
సప్తప్రాణ చంద్రోదయ సమయంబున సుగంధ
పుష్పశయ్యాతల్పంబున అత్సంత సౌందర్యకా
మిసీసంభోగంబు చేసి రతిక్రీడానుఖంబులుభ
వింవకున్న వానిపురుషత్వము నిరధికమని ప
రబ్రహ్మ శక్తియైన మూలమాయ కామినీకా
పంబై శుకయోగిసాన్నిధ్యంబున కేతెంచి
అతనిని మోహింపచేసి భంగపరచుటకై ఇట్లు
పలుకుచున్నదని తాత్పర్యము.

శ్లో॥ శుకౌ వాచః— మహాశయ్యాన్వధీర్విపు
ముపధానం భుజంతా । విరానంచాకాశం
వ్యజన మనుకూలోయమనిలః । శరచ్ఛంద్రో

దీవః విరతివనితా సంగముదితా । సుఖశ్చాంత
శ్యతే మునిరతనుభూతి స్సవయః ॥

తా॥ అనగా లోకమున ఉన్న మమానవ
జన్మమెత్తిన పుణ్యమును యా భూగోళమును
పున్న శయ్యగాను, బాహుశ్చక్రిమును వీతం
బరముగాను, మహాకాశమును చాందినగాను,
మలయమాడతమును సురటిలుగాను, సంపూ
ర్ణచంద్రుని దీపముగాను, జ్ఞానభక్తిచిక్తియు
క్తంబైన ముక్తికాంతను సంభోగ స్త్రీగా
ను సంగహింసను ని, అఖండ మండలాధి
పతివలె అశేరుడై స్వీయము సుఖరబసాభివిం
చి పరమశాంతిని పొందిన పరమపుణ్యవతు
మాయకామినీసంభోగము నిరర్థకముల బ్ర
హ్మనిష్ఠుడైన శుకయోగి రంభను జూచి
యిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నాడని తాత్ప
ర్యము ।

శి. శ్లో॥ సుహృదం శరీరం నవీనం కళత్రం ।
వశశ్చానుచిత్రిం ధనం మేరుశుల్కం హరేరం
ప్రియుగ్మే మనశ్చేదలగ్నం । తతఃకిం తతఃకిం
తతఃకిం తతఃకిమ్ ॥ తా॥ అనగా లోకమున

పురుషునకు మున్నగునివంటిదేహమున్ను, రంధ్ర
వంటి భార్యయున్ను, కాలిదాసు వంటి కవిత్వ
మున్ను, కుబేరునివంటి ధనమున్ను, కలిగి
యుండినను జగద్రక్షకడైన శ్రీహరియందు
చిత్తములయిరివకుండిన ఆపురుషునిజన్మము నిర
ధాకమని తాత్పర్యము.

4. శ్లో॥ శారాయణః సంకజ్ఞోచన ప్రభుః ।
కేయూరవాక్ కుండలమండితాననః । భక్త్యాఘ్న
తోయేన సమాభితోనో వృధాగతంతస్యనరస్యజీ
వితం॥ 5. శ్లో॥ చతుర్భుజశ్చక్రధరోగదాయుధః ।
పీతాంబరః కౌస్తుభమాల యాలసన్ । ధ్యానేధృ
తోయేన సబోధకాతే । వృధాగతంతస్య నర
స్యజీవితం ॥ 6. శ్లో॥ లలిత్యదూపా భగవన్
నిరంజనో । విశ్వంభరో జ్ఞానమయః పరాత్మా ।
విశోభితోయేన హృదిక్షణంనో । వృధాగతం
తస్యనరస్యజీవితం॥ 7. శ్లో॥ విశ్వంభరో జ్ఞాన
మయః పరేశో । జగన్నయోనంత గుణప్రికాశీ ।
ఆరాధితోయేన ధృతోనయోగే । వృధాగతం
తస్యనరస్యజీవితం॥ 8. ఆనందదూపా నిజబోధ
దూపా । దివ్యస్వదూపా బహునామదూపా । తపస

మాధాకలితో నయేన । వృధాగతం తస్యనరస్య
జీవితం॥

ఓదేవి! పరబ్రహ్మ శక్తిజ్ఞానసీపు అనంత
శక్తిజ్ఞానప్రపంచమునుగల్పించి ప్రతిజీవయంత్ర
ములను బుద్ధిరూపమై, వృత్తిరూపమై, కామ
రూపమై, నిద్రారూపమై, మృత్యురూపమై, వి
ద్యారూపమై, జగన్నాటకమాడించుచున్నావు.
సీగనంత పండనములు పండనములు. మోక్ష
లక్ష్మీజ్ఞానన్న రక్షింపుము రక్షింపుము.

ఇట్లు శుకయోగి ప్రత్యుత్తరంబు లిచ్చిన
విశ్వమోహినియైన మాయకాంత అతని బ్ర
హ్మజ్ఞానంబునకు మిక్కిలినంతసించి నిర్మో
హుండవైన నిన్ను వరించితినిని తన కామిసీ
రూపంబువదలి చిచ్చుక్రిస్వరూపంబై శుకయో
గీంద్రుని హృదయంబున ప్రవేశించి ముక్తి
కారతయై పరబ్రహ్మముతో రమించుచున్నదని
తాత్పర్యము.

ప్ర) క ట వ .

- 1 పరబ్రహ్మవిలాసము
- 2 ముక్తికాంతావిలాసము
- 3 జగన్నాటకవిలాసము
- 4 విదేహకవల్యము
- 5 సీతారామాంజనేయసంవాదము
- 6 అనుభవదర్శనము
- 7 సతీశతసాతీశదోషము
- 8 పరమార్థచాలనోధ

ఈ మోక్షగ్రంథము తెనిమిపెట్టి లోకములకు భక్తుల కొరకు రచియించబడినందున ఈగ్రంథమునాన్ని పరమేశ్వరప్రీతిగభక్తులకు పఠార్పించబడినది కాదుబట్టి లోకమున భక్త్యాత్ములు ఈమోక్షగ్రంథమునకు పరమమంగిలి భక్తులనుబోధించునద్యుక్త ఈపరబ్రహ్మ విలాసము దొరికెడి స్థలములు.

- 1 మహారాజశ్రీ భాగరాజ రామనంద్రాచార్యగారు రాజమండ్రి.
- 2 మహారాజశ్రీ రెడ్డిగంటి రామదాద్రాచార్యగారు విజయవాడి అగ్రహారం కొత్తపేటపేట.

10247